

Töölasest Euroopa Liidu õiguse rikkumisest teavitaja kaitse seaduse ja rahvusvahelise sanktsiooni seaduse täiendamise seaduse (liidu piiravate meetmete direktiiv) eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõukohase seadusega võetakse riigisisesele õigusele üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2024/1226, mis käsitleb liidu piiravate meetmete rikkumisega seotud kuritegude määratlemist ja nende eest mõistetavaid karistusi. Sama direktiiviga muudetakse ka direktiivi (EL) 2018/1673 selliselt, et liidu piiravate meetmete rikkumist käsitataks selle direktiivi kohase rahapesu eelkuriteona. Eesti õiguses tehakse direktiivi ülevõtmiseks kaks muudatust: sisulise muudatusena laiendatakse töölasest Euroopa Liidu õiguse rikkumisest teavitaja kaitse seaduses (TÕRTKS) sätestatud tegevusvaldkondade loetelu liidu piiravate meetmetega. Tehnilise muudatusena lisatakse TÕRTKS-i normitehniline märkus direktiivi ülevõtmise kohta. Samuti täpsustatakse eelnõuga rahvusvahelise sanktsiooni seadust (RSanS) klausliga, mille kohaselt laienevad teavitaja kaitset käsitlevad sätted ka rahvusvaheliste sanktsioonide rikkumistest teavitamisele.

Seaduseelnõu eesmärk on kehtestada ühtsed reeglid liidu piiravate meetmete rikkumiste ja nende eest mõistetavate karistuste määramiseks, et tagada sanktsioonide ühtne rakendamine. See aitab avastada ja ennetada rikkumisi, toetades liidu õiguse järgimist ning liidu poliitika eesmärkide saavutamist. Eelnõu mõjul tugevneb seaduste järgimine, kaitstakse avalikke huve ning luuakse usaldusväärsem töökeskkond ja väheneb rikkumiste varjamine.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Justiits- ja Digiministeeriumi kriminaalpoliitika osakonna karistusõiguse ja menetluse talituse nõunik Martin Ziehr (martin.ziehr@justdigi.ee, 620 8118). Eelnõu on keeleliselt toimetanud õiguspoliitika osakonna õigusloome korralduse talituse toimetaja Aili Sandre (aili.sandre@justdigi.ee).

1.3. Märkused

Eelnõu on seotud liidu piiravate meetmete direktiiviga. EL-i liikmesriikidel on kohustus direktiiv üle võtta hiljemalt 20.05.2025. Eelnõu on seotud koostamise ajal Riigikogu menetluses oleva seaduseelnõuga 441 SE¹, milles sisaldub direktiivi artikli 3 punktile 3 vastav ettevaatamatusdelikt ning millega sätestatakse direktiivi artikli 3 punktis 2b nimetatud valikuline privilegeeriv erand (väärteokoosseis). Eelnõukohase seadusega täiendatakse töölasest Euroopa Liidu õiguse rikkumisest teavitaja kaitse seadust avaldamismärkega RT I, 30.05.2024, 1 ja rahvusvahelise sanktsiooni seadust avaldamismärkega RT I, 07.06.2024, 22. Eelnõu seadusena vastuvõtmiseks on vaja Riigikogu poolthälte enamust.

2. Seaduse eesmärk

Eelnõukohase seadusega võetakse Eesti õigusesse üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2024/1226, mis käsitleb liidu piiravate meetmete rikkumisega seotud kuritegude

¹ Kättesaadav veebis: [Eelnõu - Riigikogu](#)

määratlemist ja nende eest mõistetavaid karistusi ning millega muudetakse direktiivi (EL) 2018/1673 (ELT L, 2024/1226, 29.04.2024).

Direktiivi eesmärk on tagada liidu piiravate meetmete tulemuslik kohaldamine ja siseturu terviklikkus liidus ning saavutada vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal kõrge turvalisuse tase. Selle eesmärgi tagamiseks sätestab direktiiv miinimumnormid liidu piiravate meetmete rikkumisega seotud kuritegude määratlemise ja nende eest mõistetavate karistuste kohta. Kuigi Eesti õigus on suures osas juba direktiiviga kooskõlas, on direktiivi täielikuks ülevõtmiseks mõned muudatused siiski vajalikud.

Eelnõu kohta ei ole koostatud väljatöötamiskavatsust Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. aasta määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ § 1 lõike 2 punkti 2 alusel – eelnõu käsitleb Euroopa Liidu õiguse rakendamist. Eelnõu koostamisel on arvestatud HÕNTE § 1 lõikes 1 sätestatud nõudeid, mis sarnanevad nende nõuetega, millest lähtuti ka eelnõu aluseks oleva direktiivi koostamisel. Eelnõukohase seadusega viiakse Eesti õigus vastavusse nimetatud direktiiviga.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

§ 1. TÕRTKS-i täiendamine

Punkt 1

Ülevõetava direktiivi artikli 14 kohaselt võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed tagamaks, et direktiivi (EL) 2019/1937 kohaldatakse ülevõetava direktiivi artiklites 3 ja 4 osutatud liidu piiravate meetmete rikkumistest teavitamise ja sellistest rikkumistest teavitavate isikute kaitse suhtes direktiivis kehtestatud tingimuste kohaselt.

Liidu piiravate meetmete täitmist võib aidata paremini tagada rikkumisest teavitajatelt saadav teave, mis võib olla seotud näiteks liidu piiravate meetmete rikkumise faktide, asjaolude ning osalevate isikute, äriühingute ja kolmandate riikidega. Soodustamiseks rikkumistest teavitamist, tuleb tagada, et sisse oleks seatud asjakohane kord, mis võimaldaks rikkumisest teavitajatel kasutada pädevate asutuste hoiatamiseks konfidentsiaalseid kanaleid ja kaitseks neid survemeetmete eest.

Direktiiv 2019/1937 võeti Eesti õigusesse üle TÕRTKS-i jõustumisega 2024. aasta 1. septembril. Liidu piiravate meetmete direktiivi ülevõtmiseks on vaja lisada TÕRTKS-i sisulise kohaldamisala valdkondade loetellu uus piiravate meetmete punkt (Euroopa Liidu lepingu artikli 29 või Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 215 alusel liidu poolt vastu võetud piiravad meetmed). Muudatuse tulemusena hakkab TÕRTKS-is sätestatu kehtima ka liidu piiravate meetmete rikkumisest teavitajate suhtes. See tähendab ühelt poolt, et tööalase tegevusega teatavaks saanud Euroopa Liidu õiguse rikkumisest teavitanud töötaja, ametnik või muul taolisel positsioonil olev isik (vt täpsemalt TÕRTKS § 3 lg 1 loetelu) peab saama rikkumisest teavitada konfidentsiaalse kanali kaudu. Teiselt poolt tähendab see aga, et tööandjal või ametiasutusel võib olla kohustus asjakohane teavituskanal luua ja teavitaja suhtes ei tohi survemeetmeid rakendada.

Punkt 2

HÕNTE § 27 nõude täitmiseks lisatakse TÕRTKS-i ka normitehniline märkus piiravate meetmete direktiivi ülevõtmise kohta. Kuna EL teataja enam paberkujul ei ilmu, esitatakse normitehniline märkus redutseeritud kujul (puudub EL teataja leheküljenumber).

§ 2. RSanS-i täiendamine

Kehtiva RSanS § 6¹ lõike 2 kohaselt ei vastuta füüsiline või juriidiline isik seaduses või lepingus ettenähtud saladuse hoidmise kohustuse eest, kui ta täidab RSanS-ist tulenevat teavitamiskohustust ja nimetatud sättest kõrvalekalduv kokkulepe on tühine. Ka selle sätte kehtestamise eesmärgiks oli hõlbustada sanktsioonide rakendamist ja ka rikkumisest teavitamist. Kuna TÕRTKS-is ja RSanS-is kasutatavad terminid on erinevad, täiendatakse õigusselguse huvides RSanS-i § 6¹ kolmanda lõikega, mille kohaselt kohaldatakse Euroopa Liidu õiguse rikkumisest teavitamisel Euroopa Liidu õiguse rikkumisest teavitaja kaitse seadust.

§ 3. Seaduse jõustumine

Paragrahvis 3 sätestatakse seaduse jõustumine. Seadus jõustub 2025. aasta 20. mail, sest see on direktiivi ülevõtmise tähtaeg (direktiivi artikli 21 p 1).

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõus ei võeta kasutusele uusi termineid.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Kõnesolev eelnõu on seotud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2024/1226, mis käsitleb liidu piiravate meetmete rikkumisega seotud kuritegude määratlemist ja nende eest mõistetavaid karistusi ning millega muudetakse direktiivi (EL) 2018/1673 (ELT L, 2024/1226, 29.04.2024). Direktiivi sätete vastavustabel on lisatud seletuskirjale (lisa 2). Eelnõu on seotud (ja kooskõlas) ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2018/1673, mida muudetakse selliselt, et liidu piiravate meetmete rikkumist käsitatakse piiravate meetmete direktiivi kohase rahapesu eelkuriteona. Veel on eelnõu seotud (ja kooskõlas) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2019/1937, mis reguleerib liidu õiguse rikkujast teavitaja kaitset ning mis on Eesti õigusesse üle võetud TÕRTKS-iga.

6. Seaduse mõjud

6.1. Sotsiaalne ja demograafiline mõju

Muudatuse tulemusena kohaldatakse eelnõu jõustumisel nende inimeste kaitsmiseks, kes teavitavad liidu piiravate meetmetega seotud rikkumisest tööalases kontekstis, seaduses teavitaja kaitset reguleerivaid sätteid. Need puudutavad kõiki EL-i piiravate meetmetega reguleeritud era- ja avalikus sektoris töötavaid inimesi töövormist olenemata. See tähendab, et ei ole vahet, kas inimene täidab oma tööülesandeid alaliselt või ajutiselt, kas ta saab nende tööülesannete täitmise eest tasu või kas ta täidab tööülesandeid lepingu, nimetamise või valimise alusel. Sihtrühma hulka on arvatud ka äriühingute aktsionärid ja osanikud ning nende juht- ja kontrollorganitesse kuuluvad isikud. Sihtrühma kuuluvad era- ja mittetulundussektori juriidilised isikud, kellel on enam kui 50 töötajat, ning avaliku sektori asutused ja juriidilised isikud, kellel tekib kohustus võtta vastu ja menetleda ka liidu piiravate meetmetega seotud rikkumisteavitusi. Samas tuleb arvestada, et TÕRTKS-i § 8 lõike 2 kohaselt oli teavituskanaalite loomine nende majandusüksuste jaoks kohustuslik juba TÕRTKS-i jõustumisel², mistõttu ei

² Erandina sätestati TÕRTKS-i eelnõus rakendussättega eraldi tähtaeg juriidiliste isikute suhtes, kus on 50–249 töötajat – nendel juriidilistel isikutel on kohustus asutusesisene teavituskanaal luua 2025. aasta 1. jaanuariks.

ole teavitaja kaitse puudutatud isikute jaoks üllatuslik meede ja selleks tehakse praegu viimaseid ettevalmistusi (eeldusel, et meetmed juba töös ei ole). Samuti on teatud valdkondades olnud teavitaja kaitse kohustuslik juba enne TÕRTKS-i jõustumist (nt finantsteenuste pakkujad). Eelnõukohase seadusega laiendatakse üksnes nende valdkondade loetelu, milles tegutsevatele isikutele peavad teavitaja kaitse reeglid laienema. Muudatusest tingituna tuleb võib olla planeeritud teavituskanali halduses teha korrekture.

Sektoritest puudutavad liidu piiravad meetmed eelkõige (kuid mitte ainult) kaubandusvaldkonda ja finantsvaldkonda³. Teavituskanali loomise kohustus on juba kehtiva õiguse alusel arvestataval hulgal avaliku ning erasektori juriidilistel isikutel ja asutustel. Teavituskanali loomise kohustusega isikute ja asutuste loetelu on esitatud TÕRTKS-i §-s 8. Kahe suurema rühmana tasub esile tuua ametiasutused ja rohkem kui 50 töötajaga ettevõtted. Statistikaameti andmetel oli Eestis 2023. aastal rohkem kui 50 töötajaga ettevõtteid 1346 ja asutuste koguarv 2024. aasta aprilli seisuga⁴ oli 2334.

Muudatustel on positiivne sotsiaalne mõju seotud töösuhete ja õigusemõistmisega. Rikkumisest teavitajad saavad ühtmoodi kaitse survemeetmete rakendamise eest ja teavituskanalit haldaval isikul on kohustus tagada teavitajate konfidentsiaalsus. Teisalt tekib muudatuse mõjul turvaline viis liidu piiravate meetmete rikkumistest teavitamiseks, mis aitab rikkumised kõrvaldada võimalikult varases staadiumis, vältides sellega tarbetut avalikustamist, võimalikku mainekahju ning inimeste ja vara kahjustamist. See omakorda võib suurendada rikkumistest teavitamiste arvu, mis omakorda tõhustab võimalikke menetlusi ja parandab õiguskuulekust.

6.2. Mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele

Eelnõukohane seadus võib jõustumise järel vähesel määral mõjutada registreeritud süütegude arvu ja suurendada proportsionaalselt ka õiguskaitseasutuste ning kohtute koormust. Samas ei saa prognoosida olulist süütegude registreerimise kasvu. Kuna TÕRTKS-i rakendamine ei ole riigis veel tervikuna käima läinud, puudub praegu ka põhjalik statistiline ülevaade laekunud teavituste arvust. Finantsteenuste valdkonnas, kus teavitaja kaitset rakendati erireeglite järgi juba enne direktiivi 2019/1937 vastu võtmist, esitati olemasolevate andmete põhjal Finantsinspeksioonile 2021. aastal kokku 119 rikkumisteadet⁵. See arv võib mõningal määral aidata prognoosida teavituste hulka ka liidu piiravate meetmete valdkonnas – eelduslikult on sektoris aastas kümneid teavitusi või äärmisel juhul võivad need ületada ka saja künnise.

Arvestades prognoositavat teavituste arvu ja asjaolu, et kõikide teavituste pinnalt ei pruugita tuvastada õigusvastast tegu, on mõju sisejulgeolekule on vähene. Esineda võib küll mõningast süütegude arvu kasvu, kuid prognoosida ei saa suuremahulist rikkumisest teavitamist ning kohese mõju ulatus ja olulisus on vähesed. Siiski on mõju positiivne, kuna suunab organisatsioone õiguskuulekale käitumisele, mis vähendab rikkumiste arvu tulevikus. Pahatahtlike teavituste sagenemise vastu on eelnõus ette nähtud sanktsioon teadlikult ebaõige teavituse tegemise eest, mistõttu on ebatõenäoline pahatahtlike teavituste kasv.

6.3. Mõju majandusele

Muudatus mõjutab erasektori üle 50 töötajaga organisatsioone, kuna neil (juba) on kehtiva TÕRTKS-i kohaselt kohustus luua rikkumistest teavitamiseks asutusesisene konfidentsiaalne teavituskanal, kuid eelnõu kohaselt peab olema võimalik kanalit edaspidi kasutada ka liidu

³ Vt kehtestatud sanktsioonide kohta täpsemalt: [konsolideeritud TEKST: 32014R0833 — ET — 24.02.2024](#)

⁴ [Avaliku sektori statistika | Rahandusministeerium](#)

⁵ <https://www.fi.ee/et/finantsinspeksioon/siseriiklik-koostoo/millal-poorduda-finantsinspeksiooni-poole/rikkumisest-teavitamine>

piiravate meetmete rikkumisest teavitamiseks. Majanduslikult aktiivsetest ettevõtetest⁶ on mõjutatud vähem kui 1% (majanduslikult aktiivsete ettevõtete koguarv 2023. aastal 153 883, millest rohkem kui 50 töötajaga ettevõtteid oli 1346). Sellest aspektist saab halduskoormuse kasvu mõju ulatust pidada pigem väikeseks, sest mõjutatud ettevõtete osakaal kõigist majanduslikult aktiivsetest ettevõtetest ei ole kuigi suur. Samas ei keela muudatus sisetevituskanalit sisse seada ka nendel organisatsioonidel, mille töötajate arv on väiksem kui 50. Seega võib kokkuvõttes puudutatud juriidiliste isikute hulk olla suurem.

Varajane rikkumisest teada saamine annab ettevõtetele võimaluse need varakult kõrvaldada. See aitab omakorda ära hoida või vähendada rikkumise süvenedes tekkida võivat võimalikku finants- ja mainekahju. Samuti suureneb majanduskeskkonna läbipaistvus ja väheneb korruptsioonirisk.

Halduskoormus kasvab eelduslikult vähesel määral, sest suurt teavituste arvu prognoosida ei saa. Muudatusega kaasneb kohustus määrata ka töötajad, kes tegelevad laekunud rikkumisteadete lahendamise. Eeldatavasti on paljudel valimisse kuuluvatel ettevõtetel ja asutustel aga sellised kanalid ning töötajad juba kehtiva TÕRTKS-i nõuete täitmiseks olemas. Kuigi kanalit haldama määratud töötaja peab edaspidi tundma ka liidu piiravate meetmetega seotud valdkonda, on piiravate meetmetega seotud rikkumiste teavitused prognoositavad üksnes nendes ettevõtetes, mis vastavas valdkonnas tegutsevad. Sellistel ettevõtetel ja asutustel on eelduslikult aga piiravate meetmetega seotud alusteadmised juba olemas, kuna liidu sanktsioonide rikkumine on kehtiva KarS-i § 93¹ kohaselt kriminaalkorras karistatav. Kahtluse korral on töötajal aga võimalik abi saamiseks pöörduda nt Finantsinspektsiooni, Maksu- ja Tolliameti või Välisministeeriumi poole.

Ettevõtetele võivad muudatusega kaasneda mõningad lisakulud personalile lisanduvate tööülesannete täitmise eest (rikkumisteadete menetlemine). Kuigi TÕRTKS-i reeglid on kehtinud vaid väga lühikest aega⁷ ning puudub täpne ülevaade seni laekunud teavituste arvust, ei saa ühegi ettevõtte kontekstis pidada tõenäoliseks nii rohket rikkumistest teatamist, et tekiks vajadus täiskohaga spetsialisti värbamiseks. Sektori peale võib prognoosida teavituste arvu, mis võib jääda kümnetesse või ületada saja künnise. Lisanduvaid ülesandeid on eelduslikult võimalik täita olemasoleva töötaja või töötajatega. Selliste ülesannete täitmine võib prognoosi kohaselt võtta maksimaalselt (ja mitte pidevalt, vaid üksnes vastava teavituse laekumisel) 10% töötaja tööajast. Võttes aluseks Eesti keskmise palga, mis oli 2024. aasta III kvartalis 1959 eurot⁸, tähendab see ettevõttele lisakulu u 300 eurot ühes kalendrikuus. Kuna eelduslikult on selliste õiguslaste teadmistega tööjõu keskmine töötasu kõrgem (õigusvaldkonna tippspetsialistidel keskmiselt ca 3283 eurot⁹), siis on eksperdi palkamine ettevõtte jaoks kallim ning tööjõukulu on prognoositavalt u 400–450 eurot. Teavitamiskanali sisseseadmine nõuab vähemalt ühe e-posti aadressi loomist ning turvalist võimalust kirjalikult, telefonitsi ja suuliselt teavitusi edastada (kui sellist võimalust juba olemas ei ole). Arvestada tasub, et kuni 249 töötajaga juriidilised isikud ja kontserni kuuluvad ettevõtjad võivad luua ka ühiseid teavituskanaaleid, mis aitaks jagada loodava süsteemi halduskulusid¹⁰.

Muudatusega ei panda kohustusi üksikisikutele ega mikro- või väikeettevõtjatele. Üle 50 töötajaga ettevõtete jaoks on TÕRTKS-i kehtestamise tõttu teavitamiskanali loomise nõue tuttav ning vahendid ka tõenäoliselt juba olemas. Mõningast korrigeerimist ja kohanemist võib

⁶ Vt lähemalt: <https://www.stat.ee/et/avasta-statistikat/valdkonnad/majandus/majandusüksused>

⁷ Eelnõu jõustus alles 1.9.2024; vt [Tööalasest Euroopa Liidu õiguse rikkumisest teavitaja kaitse seadus–Riigi Teataja](#)

⁸ [Keskmine brutokuupalk | Statistikaamet](#)

⁹ Statistikaamet <https://palgad.stat.ee/>

¹⁰ TÕRTKS § 8 lg 5 p 1,3.

vajada teavituste ulatus (sanktsioonirikumiste valdkond). Samas ei ole muudatuse tõttu prognoositavad suuremahulised kulutused ega suur mõju halduskoormusele, mistõttu on majanduslik mõju väike.

6.4. Mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele

Plaanitav muudatus puudutab ka avaliku sektori asutusi, millel on puutumus liidu piiravate meetmetega (nt sadamad ja raudteesõlmed seoses kaubandussanktsioonidega). Muudatus mõjutab asutuste töökoormust vähesel määral, sest TÕRTKS-i jõustumise järel löid riigiasutused, KOV-id ja ametiasutused juba teavituskanalid ja määrasid pädevad ametnikud. Ka siin seisneb mõju eeskätt määratud ametniku või töötaja kohanemises lisanduva valdkonnaga. Kuna rohke rikkumistest teavitamine ei ole tõenäoline ja ka omavalitsusüksuste ametiasutused ja nende hallatavad asutused ning riigi ametiasutused ja nende hallatavad asutused võivad asutusesisest teavituskanalit jagada või ühiselt hallata, on mõju kokkuvõttes väike.

Lisaks peavad avalikus sektoris olema määratud pädevad asutused, kes haldavad asutuseväliseid teavituskanaleid. Eesti suurust arvestades on ka liidu piiravate meetmete suhtes mõistlik kasutada järelevalveasutustes olevat kompetentsi. Sanktsioonirikumisi on kehtiva õiguse kohaselt menetlenud Kaitsepolitseiamet (KAPO), kuid võttes arvesse Riigikogu menetluses oleva seaduseelnõu 441 SE¹¹ muudatusettepanekuid, asub kauba või sularaha sisse- ja väljaveoga seotud sanktsioonirikumisi tulevikus menetlema Maksu- ja Tolliamet (MTA). Seega tuleks ka teavitaja kaitse funktsioon PPA-lt ja KAPO-lt üle anda MTA-le (üksnes selles ulatuses, milles menetluslikud kohustused MTA-le üle lähevad). Kasutades olemasolevat infrastruktuuri, mh asjaolu, et sanktsioonirikumiste menetlemine ei ole Eestis uus nähtus, on kulutused minimaalsed. Keeruline on prognoosida, millises mahus ressursid on vajalik, kuna ei ole täpselt teada, kui palju rikkumisteateid laekub, kuid prognoositav teavituste arv ei ole suur. Kokkuvõttes on mõju väike.

7. Seaduse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud

Eelnõukohane seadus eeldab, et avaliku sektori asutused peavad looma (täiendavad) sisetevituskanalid teavituste vastuvõtmiseks, teavitajale tagasiside andmiseks ning järelemeetmete rakendamiseks. Võttes arvesse, et TÕRTKS-i jõustumise järel on avalikul sektoril juba vajalik infrastruktuur teavitajate kaitseks loodud, ei nõua liidu piiravate meetmete lisamine TÕRTKS-i § 2 lõike 1 loetellu märkimisväärseid lisainvesteeringuid.

Lisaks määratakse kindlaks pädevad asutused, kellele laekuvad teavitused õigusrikkumistest asutuseväliste kanalite kaudu. Sõltuvalt rikkumise iseloomust võib selleks asutuseks olla KAPO või MTA, kes hindab, kas tegevuses on tuvastatavad süüteo koosseisu tunnused ning algatab vajaduse korral kriminaal- või väärteomenetluse. Finantsanktsioonide rikkumisel võib pädevaks asutuseks olla ka nt Rahapesu Andmebüroo või Finantsinspeksioon, kes hindab teate sisu ning edastab vajaduse korral kuriteoteate uurimisasutusele või prokuratuurile. Kuna pädevate asutustena hakkavad ülesandeid täitma olemasolevad järelevalveasutused, ei kaasne muudatustega vajadust uue asutuse loomiseks.

Lisaks tuleb arvestada, et teavitaja kaitse reeglitega on seotud ka neli väärteokoosseisu (TÕRTKS §-d 18–21), mille menetlemise pädevus on PPA-l ning KAPO-l. Kuna teavitaja kaitse sätted laienevad liidu piiravatele meetmetele, on teoreetiliselt võimalik, et uues

¹¹ Esitatakse Riigikogule esimesel võimalusel; kättesaadav veebis: [Eelnõu - Riigikogu](#)

reguleerimisvaldkonnas pannakse toime väärtetu. Arvestades, et prognoosi kohaselt esineb teavitamisi vähe ning tahtlikke valetavitusi eeldatavasti veelgi vähem, ei ole PPA ja KAPO töökoormuse kasv tõenäoline ja lisaressurssi vaja ei lähe. Küll aga peavad PPA ja KAPO määrama ametnikud, kes vajaduse korral väärtetusid menetlevad.

8. Rakendusaktid

Seaduse rakendamiseks ei ole vaja kehtestada ega muuta rakendusakte.

9. Seaduse jõustumine

Seadus on kavandatud jõustuma 2025. aasta 20. mail, et direktiiv tähtaegselt riigisisesse õigusesse üle võtta.

10. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu [24-1337/01](#) ja arvamuse avaldamiseks kohtutele, Õiguskantslerile, Eesti Advokatuurile, Finantsinspektsioonile, Tartu Ülikoolile, MTÜ-le Korruptsioonivaba Eesti, Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Eesti Linnade ja Valdade Liidule, Eesti Ajakirjanike Liidule, Eesti Meediaettevõtete Liidule, Eesti Tööandjate Keskliidule ning Eesti Pangaliidule. Eelnõu kohta esitas märkused Eesti Linnade ja Valdade Liit. Laekunud märkused ning võetud meetmed on leitavad eelnõule lisatud märkuste tabelist (lisa 1).

Algatab Vabariigi Valitsus 25. veebruaril 2025. a

Vabariigi Valitsuse nimel

(allkirjastatud digitaalselt)

Heili Tõnisson

Valitsuse nõunik